นวัตกรรมส่งเสริมการอ่าน
ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง
ประจำปีงบประมาณ 2569

WISDOM
Lights the Way

ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดปัตตานี

คำนำ

นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นนวัตกรรมที่สถานศึกษาผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้รับบริการในพื้นที่อำเภอยะรัง โดยใช้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอยะรังเป็นฐานในการจัดกิจกรรม เช่น ภูมิปัญญาการตีมีด ภูมิปัญญาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลูกหยี ภูมิปัญญาการทำผ้าบาติก และเป็นนวัตกรรมที่รองรับผู้เรียนทุกช่วงวัยในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ สื่อนวัตกรรมมีความสวยงาม/น่าสนใจ ทันสมัยกับสังคมในยุคปัจจุบัน เป็นนวัตกรรมที่มุ่งเน้นรูปแบบการส่งเสริมการอ่านเชิงรุกจาก “การอ่านเพื่อรู้” ไปสู่ “อ่าน คิด ลงมือทำ และนำไปใช้” โดยเชื่อมโยงหนังสือและสื่อการเรียนรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมสร้างสรรค์ และบริบทของชุมชน เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงการอ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา และเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงตามความสนใจ

ฝ่ายงานการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง ได้จัดทำรายงานการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เล่มนี้ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่อำเภอยะรัง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็น ประโยชน์ให้ผู้ที่สนใจ

ฝ่ายงานการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สกร.ระดับอำเภอยะรัง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
รายงานผลนวัตกรรม นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1
ภาคผนวก	13
ภาพประกอบผู้รับบริการ	14
ผู้จัดทำ	ค

นวัตกรรมส่งเสริมการอ่านห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง ประจำปีงบประมาณ 2569
นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดปัตตานี

สโลแกนของนวัตกรรม “WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้การอ่านเป็นแสงนำทาง เปลี่ยนข้อมูลให้เป็นความรู้ เปลี่ยนความรู้ให้เป็นประสบการณ์ และเปลี่ยนประสบการณ์ให้เป็นพลังในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

1. หลักการและเหตุผล

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ ความคิด และความสามารถของคนในชุมชนที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ดำรงชีวิต และพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและยุคสมัย โดยมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นวิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น /ภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้จากปราชญ์ชุมชนยังมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ แต่ยังมีโอกาสไม่มากพอที่จะถูกนำมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการอ่านอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ “การอ่าน” กับ “ชีวิตจริงของคนในชุมชน” ยังไม่เชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน

จากการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการอ่านที่ผ่านมา พบว่า แม้ผู้รับบริการจะสามารถเข้าถึงสื่อและแหล่งเรียนรู้ได้มากขึ้น แต่ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การอ่านยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันของประชาชนบางกลุ่ม ประชาชนบางส่วนมองว่าการอ่านเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและเป็นกิจกรรมที่อยู่ในรูปแบบเดิม ๆ ความสนใจในการอ่านของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไปตามสื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขณะที่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุบางกลุ่มยังต้องการรูปแบบการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย สอดคล้องกับวิถีชีวิต และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง จึงเกิดแนวคิดว่า“การส่งเสริมการอ่านไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการนำหนังสือมาให้ประชาชนอ่าน แต่ควรทำให้การอ่านเป็นเครื่องมือในการเปิดโลกความรู้ เป็นแสงส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับประชาชนทุกช่วงวัยเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนในพื้นที่อำเภอยะรัง เทคโนโลยี และการดำเนินชีวิตของประชาชน” จึงนำมาสู่การพัฒนานวัตกรรม“WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป็นนวัตกรรมที่มุ่งเน้นรูปแบบการส่งเสริมการอ่านเชิงรุกจาก “การอ่านเพื่อรู้” ไปสู่ “อ่าน คิด ลงมือทำ และนำไปใช้” โดยเชื่อมโยงหนังสือและสื่อการเรียนรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมสร้างสรรค์ และบริบทของชุมชน เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงการอ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา และเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และเป็นนวัตกรรมที่นำ “การอ่าน” มาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้าง “ปัญญา” และนำปัญญาไปสู่ “การพัฒนาคุณภาพชีวิต” โดยมีสื่อส่งเสริมการอ่านเชื่อมโยง คน–สื่อ–ภูมิปัญญา–เทคโนโลยี–ชุมชน เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่อำเภอยะรังสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการสร้างนวัตกรรม (ระบุเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรมนี้ เป็นข้อๆ)

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY สกร.ระดับอำเภอยะรังในการจัดกิจกรรม

2. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับผู้รับบริการทุกช่วงวัย

3. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ ทันสมัยกับสังคมในยุคดิจิทัล ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อมูลพื้นฐานและแนวคิด

นวัตกรรม“WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป็นนวัตกรรมที่มุ่งเน้นรูปแบบการส่งเสริมการอ่านแบบเชิงรุก โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ของชุมชนมาเป็นฐานในการส่งเสริมการเรียนรู้ จาก“การอ่านเพื่อรู้” ไปสู่ “การอ่าน การคิด การลงมือทำ และนำไปใช้” โดยเชื่อมโยงหนังสือและสื่อการเรียนรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชนในพื้นที่อำเภอยะรังจำนวน 12 ตำบล เข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวก ทั่วถึง และสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง เทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมสร้างสรรค์ และบริบทของชุมชน เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงการอ่านที่สนุก สร้างสรรค์ได้ทุกที่ ทุกเวลา และเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และเป็นนวัตกรรมที่นำ “การอ่าน” มาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้าง “ปัญญา” และนำปัญญาไปสู่ “การพัฒนาคุณภาพชีวิต” โดยมีสื่อส่งเสริมการอ่านเชื่อมโยง คน–สื่อ–ภูมิปัญญา–เทคโนโลยี–ชุมชน เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่อำเภอยะรังสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตเป็น “ขุมทรัพย์แห่งการเรียนรู้” ที่ทุกคนสามารถเข้าถึง เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ ผู้รับบริการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและร่วมกันอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

ความหมายของชื่อ WISDOM LIGHTS THE WAY

- WISDOM หมายถึง ภูมิปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้

- LIGHTS หมายถึง การจุดประกายความรู้ สร้างแรงบันดาลใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเอง

- THE WAY หมายถึง เส้นทางการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง การประกอบอาชีพ และการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ดังนั้น WISDOM LIGHTS THE WAY จึงสื่อถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นแสงสว่างนำทางให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ที่	**ทฤษฎี**	บทบาทใน WISDOM LIGHTS THE WAY
1.	Constructivism	ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้จากการอ่านแบบ пассив ("Passive") รับเพียงอย่างเดียว แต่สร้างความรู้ใหม่จากประสบการณ์เดิมและสิ่งที่อ่าน
2	Experiential Learning (Kolb)	การอ่านไม่ได้จบที่การอ่าน แต่ต่อยอดไปสู่การปฏิบัติจริง
3.	Transformative Learning (Mezirow)	มุ่งให้การอ่านมิใช่เพียงการรับรู้ข้อมูล แต่เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้อ่าน คิดไตร่ตรอง เชื่อมโยงประสบการณ์ ปรับเปลี่ยนมุมมอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรม อันนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน”

3. กระบวนการออกแบบและพัฒนา

3.1 ศึกษาสภาพปัญหาและวิเคราะห์ความต้องการ

ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรังและชุมชน พบว่าอำเภอยะรังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ทั้งด้านอาหารและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หัตถกรรม ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่า แต่ยังมีข้อจำกัดในการรวบรวม เผยแพร่ และเชื่อมโยงองค์ความรู้เหล่านี้ให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและต่อเนื่อง จึงเกิดแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นฐานการเรียนรู้ ผสานกับเทคโนโลยีดิจิทัลและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของประชาชน และเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 กำหนดแนวคิดและเป้าหมายของนวัตกรรม

กำหนดชื่อและแนวคิดนวัตกรรม “WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอยะรังจำนวน 12 ตำบลเป็นแสงส่องทางแห่งการเรียนรู้ เชื่อมโยงองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หนังสือ และสื่อดิจิทัล ให้กลายเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมได้อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. รวบรวมและเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์องค์ความรู้และต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน
2. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกช่วงวัยเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
3. พัฒนาทักษะและการประยุกต์ใช้ความรู้ ผ่านการอ่าน การเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล และกิจกรรมลงมือปฏิบัติจริง

3.3 ออกแบบองค์ประกอบของนวัตกรรม

ออกแบบนวัตกรรมให้มีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกัน 4 ส่วน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Wisdom)

รวบรวมองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านและแหล่งเรียนรู้ในอำเภอยะรัง เช่น การแปรรูปลูกหยี การทำผ้าบาติก การตีมีดโบราณ และงานหัตถกรรมท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 2 การอ่านและการเรียนรู้ (Reading & Learning)

ออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การเล่าเรื่องภูมิปัญญา และกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตจริง

องค์ประกอบที่ 3 เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology)

พัฒนาสื่อออนไลน์ เช่น QR Code, E-Book คลิปวิดีโอ และฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation)

สร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ปราชญ์ชาวบ้าน ภาคีเครือข่าย สถานศึกษา และประชาชน เพื่อร่วมออกแบบ ถ่ายทอด และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

1.4 ทดลองใช้และปรับปรุงนวัตกรรม

นำต้นแบบนวัตกรรมไปทดลองใช้ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและสื่อออนไลน์ สแกน QR Code เพื่อเข้าถึงองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับปราชญ์ชาวบ้าน และลงมือปฏิบัติจริงตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

1.5 ประเมินผลและต่อยอดสู่ความยั่งยืน

กำหนดแนวทางประเมินผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่

1) ด้านการเข้าถึง: จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนผู้ใช้สื่อดิจิทัล และจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการเผยแพร่
2) ด้านการเรียนรู้: ความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
3) ด้านความพึงพอใจ: ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมต่อเนื้อหา สื่อ และรูปแบบกิจกรรม
4) ด้านความยั่งยืน: การมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านและภาคีเครือข่าย การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ และการขยายผลสู่ชุมชนอื่น

4. การนำไปใช้และผลลัพธ์เชิงประจักษ์

ผลจากการนำนวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาใช้ พบว่า ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้สะดวกและหลากหลายมากขึ้น ทั้งในรูปแบบออฟไลน์ หนังสือ สื่อทำมือ สื่อดิจิทัลในรูปแบบออนไลน์ QR Code สื่อ E-book และกิจกรรมเกมส์การเรียนรู้ ส่งผลให้จำนวนผู้เข้าใช้บริการและการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ของห้องสมุดประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้รับบริการเกิดพฤติกรรมการอ่าน การค้นคว้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการแบ่งปันซึ่งกันและกันและสามารถนำความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังนี้

4.1 ด้านการเข้าใช้บริการห้องสมุดมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

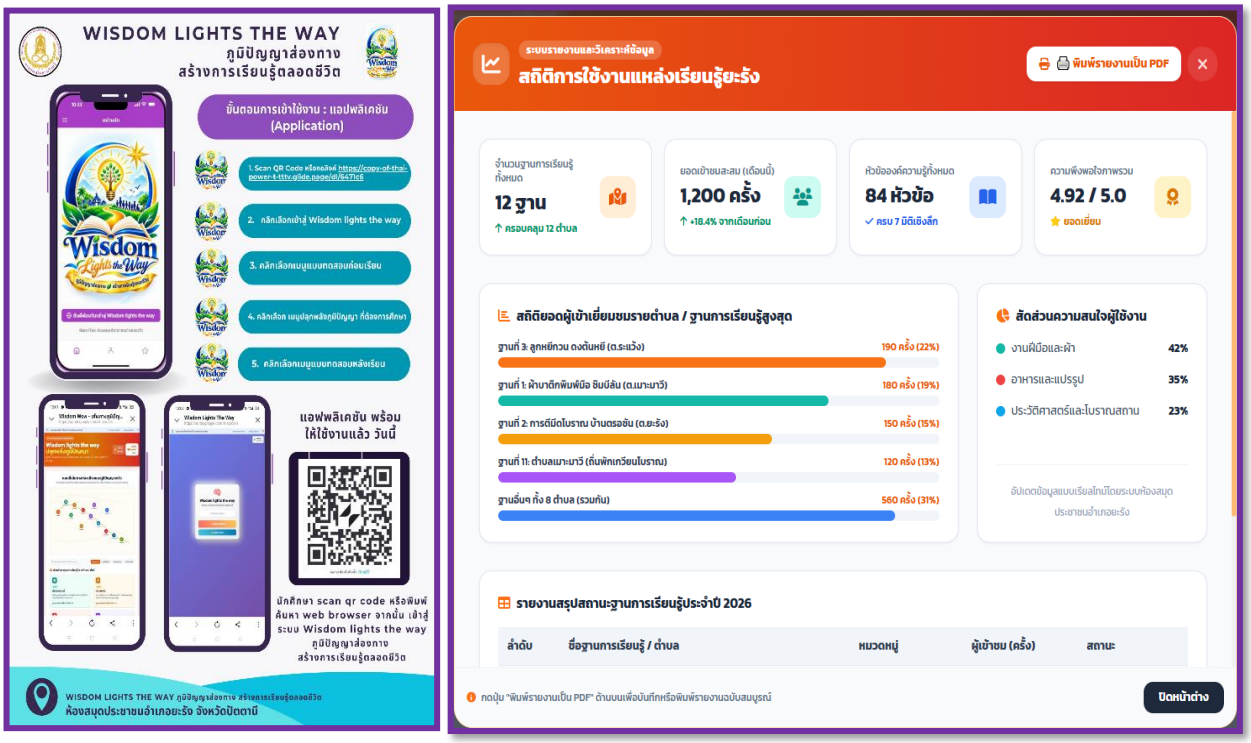
ภายหลังนำนวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY มาใช้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรังมีการจัดระบบองค์ความรู้ภูมิปัญญาในรูปแบบที่เข้าถึงง่าย ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบ QR Code, E-Book, สื่อออนไลน์ และกิจกรรมเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย ส่งผลให้ผู้ใช้บริการมีช่องทางเข้าถึงการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เรียนรู้ได้สนุกมากขึ้นเหมาะกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

- ก่อนดำเนินนวัตกรรม มีผู้รับบริการเฉลี่ย 200 คน/เดือน ภายหลังดำเนินนวัตกรรม มีผู้เข้าใช้บริการเฉลี่ย 246 คน/เดือน เพิ่มขึ้น 46 คน/เดือน คิดเป็น ร้อยละ 23

ตารางแสดงจำนวนผู้รับบริการในการใช้นวัตกรรม

WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการจัดกิจกรรม

ที่	เดือน	จำนวนผู้รับบริการ		การเปลี่ยนแปลง		หมายเหตุ
		ออฟไลน์ (คน)	ออนไลน์ (ครั้ง)	ออฟไลน์ (คน)	ออนไลน์ (ครั้ง)	
1.	เมษายน	200	87	-	-	เริ่มทดลองใช้นวัตกรรมกับกลุ่มเป้าหมายห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง
2.	พฤษภาคม	246	213	46	126	ขยายกิจกรรมร่วมกับ ศกร.ตำบล จำนวน 3 ตำบล (โซน M2K)
3.	มิถุนายน	294	215	48	2	ขยายกิจกรรมร่วมกับ ศกร.ตำบล จำนวน 3 ตำบล (โซนวากัฟ)
4.	กรกฎาคม	346	221	52	6	ขยายกิจกรรมร่วมกับ ศกร.ตำบล จำนวน 3 ตำบล (โซนวังลังกาสุกะ)
5.	สิงหาคม	403	229	57	8	ขยายกิจกรรมร่วมกับ ศกร.ตำบล จำนวน 3 ตำบล (โซนComฯ Work)
6.	กันยายน	466	235	63	6	จัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายชุมชน
เดือนกันยายน สรุปผลการใช้นวัตกรรม						
รวมทั้งสิ้น		**1,955**	**1,200**	**266**	**275**	จำนวนผู้รับบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
เป้าหมาย		**1,200**	**1,200**	จำนวนผู้รับบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง		

ภาพแสดงจำนวนผู้รับบริการนวัตกรรมแบบแบบออนไลน์

4.2 ด้านพฤติกรรมการอ่านและการเรียนรู้ ผู้รับบริการ ไม่ได้เพียง “มาใช้บริการ” แต่มีพฤติกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ได้แก่

- ผู้รับบริการสามารถค้นคว้าข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเอง
- ผู้รับบริการสามารถอ่าน ศึกษาสื่อเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น
- ผู้รับบริการมีการใช้ QR Code มีการเข้าถึง E-Book และสื่อการเรียนรู้

ตารางแสดงพฤติกรรมการอ่านและการเรียนรู้ของผู้รับบริการ

ที่	ปัญหาเดิม	วิธีแก้ด้วย WISDOM LIGHTS THE WAY	ผลที่เกิดขึ้น
1.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีข้อมูลกระจัดกระจาย	รวบรวมและจัดทำเป็นฐานการเรียนรู้ เล่ม และจัดทำเป็น E-book	ค้นหาและเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น
2.	คนรุ่นใหม่เข้าถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นค่อนข้างน้อย	เชื่อมภูมิปัญญากับ QR Code/E-Book ให้เข้ากับยุคสมัย	เกิดความสนใจและการเข้าถึงเพิ่มขึ้น
3.	การส่งเสริมการอ่านรูปแบบเดิมไม่น่าสนใจ	เปลี่ยนจาก “อ่านอย่างเดียว” เป็น อ่าน–สแกน–ดู–ฟัง–ลงมือทำ	ผู้รับบริการมีส่วนร่วมมากขึ้น
4.	ผู้รับบริการบางกลุ่มไม่สะดวกมาห้องสมุด	เพิ่มช่องทางเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล และบริการเชิงรุก	เข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา
5.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นเสี่ยงต่อการถูกลืม	นำมาสร้างเป็นสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกและน่าสนใจตามยุคสมัย	เกิดการภาคภูมิใจและถ่ายทอดองค์ความรู้

4.3 ความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรม

สถานศึกษามีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อ 2 รูปแบบ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจการใช้สื่อแบบออนไลน์ และออฟไลน์ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่า นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและประชาชนในพื้นที่ได้ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย เหมาะกับผู้รับบริการทุกช่วงวัย และประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตระจำวัน จึงกล่าวได้ว่า WISDOM LIGHTS THE WAY “การอ่านเพื่อรู้” ไปสู่ “อ่าน คิด ลงมือทำ และนำไปใช้” โดยเชื่อมโยงหนังสือและสื่อการเรียนรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีดิจิทัล กิจกรรมสร้างสรรค์ และบริบทของชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการอ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา

รายงานการประเมินผลความพึงพอใจการใช้นวัตกรรม(ในรูปแบบออฟไลน์)

นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มผู้รับบริการจำนวน 12 ตำบลๆละ 30 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 360 คน)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ					ร้อยละ
		5	4	3	2	1	
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	ผู้รับบริการมีความพึงพอใจสื่อมีเนื้อหาชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	342	18	-	-	-	95
2.	ผู้รับบริการมีความพึงพอใจความสวยงาม/น่าสนใจของรูปแบบการนำเสนอ	338	22	-	-	-	93.88
3.	ผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย	346	14	-	-	-	96.11
4.	ผู้รับบริการมีความสามารถในการนำในการใช้ประโยชน์จริง	329	26	5	-	-	91.38
	รวมทั้งสิ้นจำนวน	1,355	80	5	-	-	94.10

จากตารางแสดงความพึงพอใจของผู้รับบริการตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 94.10

1. ร้อยละ 96.11 ของผู้รับบริการมีความพึงพอใจการเรียนรู้ได้ง่าย
2. ร้อยละ 95 ของผู้รับบริการมีความพึงพอใจ สื่อมีเนื้อหาชัดเจน เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย
3. ร้อยละ 93.88 ของผู้รับบริการมีความพึงพอใจความสวยงาม/น่าสนใจของรูปแบบการนำเสนอ
4. ร้อยละ 91.38 ของผู้รับบริการมีความสามารถในการนำในการใช้ประโยชน์จริง

5. บทสรุปและแนวทางในอนาคต

บทสรุป นวัตกรรม “WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ของ สกร.ระดับอำเภอยะรัง เป็นนวัตกรรมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ของชุมชนมาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ ผสานการส่งเสริมการอ่าน เทคโนโลยีดิจิทัล และการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านและภาคีเครือข่าย เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทันสมัย และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ หัวใจสำคัญของนวัตกรรม คือ การเปลี่ยนภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นองค์ความรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในรูปแบบออนไซต์และออนไลน์ ผ่านหนังสือ สื่อดิจิทัล QR Code, E-Book และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงต่อยอดสู่การพัฒนาทักษะอาชีพและการสร้างรายได้

นอกจากนี้ นวัตกรรมยังส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งแหล่งเรียนรู้และผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ช่วยสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ พร้อมสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุด สถานศึกษา ปราชญ์ชาวบ้าน และภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนสังคมแห่งการเรียนรู้ ภายใต้แนวคิด “ภูมิปัญญาเป็นรากฐาน การอ่านเป็นจุดเริ่มต้น เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ และประชาชนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา”

ดังนั้น นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY จึงมิใช่เพียงนวัตกรรมส่งเสริมการอ่าน แต่เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ คน และชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ที่ทั่วถึง ลดข้อจำกัดในการเข้าถึงความรู้ และมุ่งสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาในอนาคต

1. พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นดิจิทัล จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาอำเภอยะรังอย่างเป็นระบบและเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้น โดยรวบรวมข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์ และองค์ความรู้ในแต่ละตำบล พร้อมพัฒนาสื่อ QR Code, E-Book คลิปวิดีโอ และแผนที่แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา
2. ขยายเครือข่ายการเรียนรู้สู่ชุมชนสร้างความร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้าน บ้านหนังสือชุมชนสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น
3. ต่อยอดความรู้สู่ทักษะอาชีพและการสร้างรายได้ พัฒนากิจกรรมจากการเรียนรู้ภูมิปัญญาไปสู่การฝึกปฏิบัติจริง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน
4. พัฒนาการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ออกแบบสื่อและกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ นักศึกษา สกร. นักศึกษาปอเนาะ และผู้พิการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านวัย ความสนใจ และข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยี เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียม

เป้าหมายสูงสุดในอนาคต

สถานศึกษามุ่งพัฒนา WISDOM LIGHTS THE WAY ให้เป็น ต้นแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถขยายผลไปยังตำบลและชุมชนต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงแหล่งความรู้กับผู้เรียน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง และส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เป้าหมายไม่ใช่เพียงการทำให้ประชาชนเข้าถึงความรู้ แต่คือการทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ สร้างคุณค่าให้กับตนเองและชุมชน และร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่จากรุ่นสู่รุ่น “จุดประกายด้วยภูมิปัญญา สร้างคุณค่าด้วยการเรียนรู้ เชื่อมโยงสู่โลกดิจิทัล เพื่ออนาคตที่ทุกคนเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต”

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 เพิ่มจำนวนเนื้อหาและบัตรคำให้มากขึ้น เช่น เพิ่มจำนวนภูมิปัญญาให้ครบทุกตำบล เพิ่มบัตรคำให้มากขึ้น

6.2 ปรับขนาดสื่อส่งเสริมการอ่านแบบออฟไลน์ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น

ภาคผนวก

ภาพประกอบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง

โดยใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุ 4 – 7 ปี

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายเยาวชน

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไป

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม

WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายนักศึกษา สกร.ระดับอำเภอยะรัง

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายนักศึกษา ในสถาบันศึกษาปอเนาะ

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายร่วมกับภาคีเครือข่ายชุมชน ได้แก่มุมหนังสือหมู่บ้านและบ้านหนังสือชุมชน

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม

WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ภาพประกอบการใช้นวัตกรรม WISDOM LIGHTS THE WAY : ภูมิปัญญาส่องทาง สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป

วุฒิบัตรผู้ผ่านการประเมิน

ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดปัตตานี
วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้แก่
นายอีรฟาน กาซอ
ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
"Wisdom lights the way ปลุกพลังภูมิปัญญา"
ด้วยคะแนน 10/10 คะแนน (คิดเป็น 100%)
นางสาวไรวินท์ พลเพชร (ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอยะรัง)
14 กันยายน 2569 วันที่ออกวุฒิบัตร

ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดปัตตานี
วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้แก่
นายมูฮัมหมัด อาแย
ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
"Wisdom lights the way ปลุกพลังภูมิปัญญา"
ด้วยคะแนน 10/10 คะแนน (คิดเป็น 100%)
นางสาวไรวินท์ พลเพชร (ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอยะรัง)
14 กันยายน 2569 วันที่ออกวุฒิบัตร

ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดปัตตานี
วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้แก่
นางสาวซาเรีย เจะเอง
ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
"Wisdom lights the way ปลุกพลังภูมิปัญญา"
ด้วยคะแนน 9/10 คะแนน (คิดเป็น 90%)
นางสาวไรวินท์ พลเพชร (ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอยะรัง)
14 กันยายน 2569 วันที่ออกวุฒิบัตร

ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะรัง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดปัตตานี
วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้แก่
นางสาวมาเรียม แสแม็ง
ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
"Wisdom lights the way ปลุกพลังภูมิปัญญา"
ด้วยคะแนน 10/10 คะแนน (คิดเป็น 100%)
นางสาวไรวินท์ พลเพชร (ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอยะรัง)
14 กันยายน 2569 วันที่ออกวุฒิบัตร

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาวไรวินท์	พลเพชร	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอยะรัง
นายธนวัฒน์	รัตนเดโช	ครูชำนาญการ

ผู้ร่าง/ผู้เรียบเรียง/ผู้พิมพ์

นางสาวซารีปะ	สูดี	บรรณารักษ์ชำนาญการ
นายอันวาร์	หม๊ะบะ	ครูชำนาญการ
นายอนุชา	สะแลแม	ครู
นางสาวยุสวีนา	ขาเฆง	ครูผู้ช่วย
นางสาวอาซีลา	กูนา	ครูอาสาสมัคร ในสถาบันศึกษาปอเนาะ
นางสาวอามีเนาะ	ประดู่	ครูอาสาสมัคร ในสถาบันศึกษาปอเนาะ
นายนาซอรี	เต็ง	ครูอาสาสมัคร ในสถาบันศึกษาปอเนาะ
นางสาวไซมะ	มาลี	ครูศูนย์การเรียนรู้
นางสาวฟารีดา	เดะแอ	นักวิชาการศึกษา
นางสาวชนิกานต์	พรรษา	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอยะรัง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดปัตตานี